

KPA, kap. 13

Høsten 2023

13.1 Klimagassvurderinger og klimagassberegninger

- Er det riktig at det skal utarbeides flere klimagassberegninger så tidlig som i reguleringsfasen?
- Vil det være mer hensiktsmessig å utarbeide et klimagassregnskap for planforslaget som legges ut på høring, for så å videre jobbe for å redusere fotavtrykket i forprosjektet?
- Er det naivt å tro at en klimagassberegning for en regulering vil stå seg helt til byggestart for prosjektet? Dette kan jo fort ta 10-15 år.
- En viktig vurdering ift. klima i reguleringsprosessen er vel utnyttelse og nærhet til knutepunkt som er svært relevant mtp. å verne naturressurser og transporteffektivitet?

13.6 Tallfestede klimakrav

- Utslippskrav som tallfestes i en reguleringsplan vil vel fort bli utdaterte?
- Vil ikke TEK være et mer passende verktøy for å stille krav til tallfestede utslippsreduksjoner?

13.2 Utslippsfri bygge- og anleggsplass

- Har man vurdert hvor stor del av klimagassutslippet som kommer fra byggeplassaktivitet opp i mot kostander?
- Hvor klare opplever vi at graveentreprenører og maskinleverandører er for å levere utslippsfrie byggeplasser?
- Det er vel å vente at det vil ha store kostnadskonsekvenser, hvem skal ta disse?
- Vil dette kravet legge opp til 50% utslippsfrie byggeplasser for allerede vedtatte planer, eller er det tenkt fasen inn?

13.4 Ombruk og materialgjenvinning

- Blir det belte og bukseseler med krav om ombrukskartlegging både i KPA og TEK?
- Dersom et industriområde er bestemt konvertert til bolig i KPA, er det da hensiktsmessig å gjøre en vurdering om byggene kan brukes slik de er i dag uten større endringer?

13.8 Lokal fornybar energiproduksjon og felles energiløsninger

- Hvis det fortsatt skal være tilknytningsplikt til fjernvarmen i konsesjonsområder, vil ikke det hindre både ønsket innovasjon og energifleksibilitet med lokale energiløsninger?

13 Klimagassreduksjon

jf. pbl. § 3-1 (1) g, § 11-9 (1) nr. 8 og forskrift om behandling av private forslag til detaljregulering etter plan- og bygningsloven § 2 c

13.1 Klimagassvurdering og klimagassberegning

- a. Til forespørsel om oppstartsmøte skal forslagsstiller gjøre klimagassvurderinger som i nødvendig grad redegjør for klimakonsekvenser og mulighet for klimagassreduksjon. Klimagassvurderingene skal omtale:
 - i. Arealbruksendring
 - ii. Massehåndtering
 - iii. Gjenbruk og rivning
 - iv. Grunnforhold og fundamentering
 - v. Materialvalg
 - vi. Mobilitet
 - vii. Energibruk og energiløsninger i bygge- og driftsfase
- b. Ved innsendelse av planforslag skal klimagassutslippene, så langt det er mulig, beregnes i henhold til seneste utgave av NS 3720 *Metode for klimagassberegninger*, eller tilsvarende verktøy. For beregning av utslipp fra arealbruksendringer kan Miljødirektoratets tiltaksberegningssmal eller tilsvarende benyttes.
- c. Forslagsstiller og tiltakshaver skal sammen med klimagassberegningene redegjøre for tiltak som kan minimere klimagassutslipp knyttet til de ulike delene av byggeprosjektet.
- d. Klimagassvurderingene og klimagassberegningene skal oppdateres underveis i plansaksbehandlingen, ved offentlig ettersyn og senest før oversendelse til politisk behandling.

Er positive til:

- Vi ser nytten av å lage et klimagassregnskap til reguleringsgrepet for å så kunne jobbe aktivt med å redusere utslippet i forprosjektet og detaljprosjekt.
- Det vil være riktig ressursbruk å utarbeidet et klimagassregnskap som en del av det «endelige» planforslaget som skal legges ut på høring.

Skeptisk til:

- Foreslått bestemmelse pålegger utbygger å lage flere klimagassregnskap ved flere av milepelene i en planprosess. Et klimagassregnskap så tidlig i prosessen vil være av konseptuell karakter. Vi ser ikke nytten av å lage flere versjoner av regnskapet så tidlig i prosessen. Vi ser kun nytten av å levere et klimagassregnskap for det «endelig» planforslaget, som da kan vise muligheter for reduksjon.

NB! Hvilke løsning som velges for betong/stål er som regel ikke gitt i en regulering (hulldekker, plattendekker, plasstøpt etc.), men i et forprosjekt. Og endelig valg av materialer/ leverandører gjøres i detaljprosjektering, eller senere og det er først da vi har mer presise data for det faktiske klimagassutslippet.

13.2 Utslippsfri bygge- og anleggsplass

- Fram til 2030 skal minst 50 % av energiforbruket på bygge- og anleggsplassen være utslippsfritt. Øvrig energi skal være basert på biodrivstoff. Biodrivstoff skal oppfylle EUs bærekraftskriterier og være utenfor det nasjonale omsetningskravet for anleggsdiesel.
- Fra 2030 skal alle maskinene på bygge- og anleggsplassen, herunder aggregater og kompressorer, benytte utslippsfrie energibærere.
- Kjøretøy som benyttes til transport av anleggsmaskiner, bygningmaterialer, løsmasser og lignende til og fra bygge- og anleggsplassen omfattes ikke av kravet om utslippsfri bygge- og anleggsplass. Unntaket gjelder ikke for frakt internt på bygge- og anleggsplassen.
- Sammen med søknad om igangsettingstillatelse skal det foreligge en redegjørelse for hvordan kravet om utslippsfri bygge- og anleggsplass skal oppfylles.

Bestemmelsen høres i påvente av endret praksis eller regelverk hos nasjonale myndigheter for tydeliggjøring av hjemmelsgrunnlaget.

Volvo maskiner

 EC230 ELECTRIC 23 000 - 26 100 kg 6 730 mm 264 kWh	 L120H ELECTRIC CONVERSION 2,5 - 9,5 m ³ 19 000 - 21 600 kg 12 300 kg	 EC950F 91 275 - 94 810 kg 449 kW 3,9 - 7 m ³	 L350H 6,2 - 12,7 m ³ 50 000 - 56 300 kg 34 440 kg
--	--	--	---

Tonn CO2-ekvivalenter
48 900 000 totale utslipp i Norge
7 824 000 16% av utslippet er fra byggenæringen (ref. GB)
340 000 Byggeplassvirksomhet ([ref. miljødirektoratet](#))

Er positive til:

- Vi ønsker å få til utslippsfrie byggeplasser og er enig i at en del av løsningen er derfor å øke etterspørselen!

Skeptisk til:

- Markedet er ikke kommet så langt at vi kan bestille en 50% utslippsfri byggeplass, uten at det har store kostandskonsekvenser.
- Det er fortsatt stor forskjell på kapasiteten til en el-graver og en dieseldrevet maskin. El- maskiner krever også en helt annen logistikk med tid for lading og strømforsyning. Dette er fordyrende.

13.4 Ombruk og materialgjenvinning

jf. pbl. § 11-9 (1) nr. 8 jf. pbl. § 3-1 (1) g

- a. Forslagsstiller skal kartlegge tilstanden til alle de eksisterende byggene og bygningsdelene i et planområde. Kartleggingen skal inneholde en vurdering av mulighetene for å unngå riving.
- b. Vurderingen skal gjøres i tre trinn:
 - i. Det skal først vurderes om bygget kan brukes uten større endringer.
 - ii. Dersom det ikke er mulig å bruke eller rehabilitere bygget skal utredningen vurdere hvilke bygningsdeler og materialer som kan demonteres for ombruk.
 - iii. Der ombruk ikke er mulig, skal forslagsstiller vurdere gjenvinning.

Retningslinjer:

- I detaljreguleringer bør det utarbeides en ombruksplan basert på kartleggingen av byggenes og bygningsdelenes tilstand. Ombruksplan bør vise bygg som beholdes, hvilke bygningsdeler som blir demontert, samt hvordan bygningsdeler og materialene som frigis ved rivingen kan ombrukes eller materialgjenvinnes.

Er positive til:

- Ombrukskartlegging er bra for å kartlegge ressurser i eksisterende bygningsmasse, og vi ønsker å bidra til å pushe lovverket og markedet i riktig retning innenfor ombruk.

Skeptisk til:

- Det er ofte allerede bestemt i en kommuneplan hva området skal benyttes til bolig/ næring etc. Når vi eksempelvis kjøper industritomt for utvikling av bolig iht. kommuneplanen, virker det ulogisk å gjøre en vurdering iht. pkt. b i.
- Forøvrig er ombrukskartlegging en del av TEK. Mtp. at en reguleringsprosess kan ta flere år og det kan være endret bruk av byggene i mellomtiden (la oss si en butikk blir til en bar eller annet.), er det mest hensiktsmessig å gjøre en ombrukskartlegging før rivesøknad/ igangsettingstillatelse som en del av byggesøknaden.

13.6 Tallfestede klimakrav til materialer

- a. Det skal i reguleringsplaner stilles krav om tallfestede utslippsreduksjoner fra materialbruk i bygget sammenlignet med et referansenivå tilsvarende den til enhver tid vanlige praksis i bransjen. Krav til tallfestede utslippsreduksjoner i reguleringsplaner skal strammes gradvis inn, fra 20 % i 2025, til 30 % i 2027, 50 % i 2030. Kravet må ses i sammenheng med energibehov og skal ikke føre til økt samlet klimagassutslipp fra bygget over livsløpet. Kravet skal ikke gjelde for rehabiliteringer som ikke er omfattet av byggteknisk forskrift.
- b. For høyhus skal det stilles tallfestede krav til utslippsreduksjoner fra materialbruk i bygget tilsvarende den til enhver tid beste praksis i bransjen.

Retningslinjer:

- Referanseverdier fra Direktoratet for forvaltning og økonomistyrings (DFØ) til enhver tid gjeldende verktøy for å beregne referansenivå for klimagassutslipp fra materialbruk i bygg bør benyttes for fastsettelse av nivået for den til enhver tid vanlige praksis i bransjen.
- Høyhus: Nivået for den til enhver tid beste praksis i bransjen bør tilsvare FutureBuilt-nivå - eller det nivået som er angitt i *Strategi for høyhus i Oslo*. Høyhus defineres i samsvar med denne høyhusstrategien.

Er positive til:

- Materialer står for størsteparten av utslippet fra en byggeprosess, og det er derfor viktig å ha fokus på å redusere utslippet herfra.

Skeptisk til:

- En reguleringsplan skal forhåpentligvis stå seg i lengre tid. Utslippskrav som tallfestetes i en reguleringsplan vil fort bli utdaterte. TEK vil være et mer passende verktøy for å stille krav til tallfestede utslippsreduksjoner.

NB! I dag stiller ikke TEK krav til utslippsreduksjon, men klimagassbergening for de største materialgruppene.

13.8 Lokal fornybar energiproduksjon og felles energiløsninger

jf. pbl. § 11-9 nr. 6 og § 11-9 nr. 5

- a. I reguleringsplaner skal det stilles krav om lokal fornybar energiproduksjon. Med lokal produksjon menes produksjon i det enkelte planområdet. Eventuelle ulemper for befolkning og naturverdier skal tillegges vesentlig vekt ved valg av energikilde.
- b. I reguleringsplaner skal det stilles krav om felles løsninger for kjøling, varme, lagring og gjenvinning av lokalt produsert fornybar energi. Kravene kan omfatte avsetning av arealer til felles energiløsninger og tilknytningsplikt til systemet.
- c. Kravene i pkt. a og b gjelder på områdenivå. Kravene skal ta utgangspunkt i egnet teknisk potensial identifisert i forutgående energiutredning jf. pkt. 13.7 c. Det skal gjøres en selvstendig vurdering av kravenes hensiktsmessighet i den enkelte reguleringsplan, der det også skal ses hen til kostnadseffektivitet i et livsløpsperspektiv. Kravene skal være stedstilpasset og detaljeres på hensiktsmessig måte i den enkelte reguleringsplan.
- d. I detaljregulering skal det stilles krav til at ny og rehabilitert bebyggelse tilrettelegges for oppføring av framtidig lokal energiproduksjon.

- e. Kravene i pkt. a og b skal ikke være til hinder for at tilknytningsplikten til fjernvarme i område for konsesjon, jf. pkt. 13.7 a og b, fortsatt skal gjelde.

Er positive til:

- Vi ønsker å ha handlingsrommet til å vurdere lokal energiproduksjon for hvert enkelt prosjekt. Økt bruk av løsninger for lokal energiproduksjon vil avlast nettet og samtidig bidra til mer utvikling innenfor fagfeltet.

Skeptisk til:

- Det stilles fortsatt krav til bruk av fjernvarme i konsesjonsområder, dette legger opp til svært lite handlingsrom/fleksibilitet i disse områdene. Det vises til at det har skjedd mye innenfor energiforsyning de siste årene, og det bør være mulighet for å velge kilde for energiforsyning.